

Verhalenbrunch met Omer Vilain (5)

Martine Quaegebeur

Deel 5

Een andere schrijver die bij ons in alle stilte leefde, was Gaston DURIBREUX. Deze bijzonder vriendelijke persoonlijkheid baatte het "Hotel du Parc" uit, gelegen in de Aartshertogstraat te Mariakerke. Toen het oorlog werd en het cliënteel niet meer kwam opdagen, sloot DURIBREUX zijn deuren. Hij had dus geen inkomen meer en alzo werd hij op het stadhuis aangesteld als tijdelijke bediende bij de uitdeling van de zegels in de bevoorradingsdienst. Zoals vele anderen had men hem aanvaard voor een heel jaar wat bij mij (= Omer Vilain) niet het geval was. Telkens als er geen verdeling van zegels of rantsoenkaarten waren had ik gedaan, waardoor ik niet meer dan 10 tot 14 dagen mocht werken.

Na de oorlog schreef DURIBREUX een groot aantal boeken, vooral romans. "De grote Hemme" (1950) ging over de Eerste Wereldoorlog. Het werd bekroond met de Prijs van de "Scriptores Catholici". Voor "De zure druiven" (1952), een boek over de Tweede Wereldoorlog en waarvan de personages die erin voorkwamen door de auteur min of meer zelf gekend waren, kreeg DURIBREUX de Vijfjaarlijkse Prijs voor het Verhalend Proza van de provincie West-Vlaanderen. Verder schreef hij vissersverhalen, novellen en een paar kortverhalen in tijdschriften.

Hij was één van de charmantste mensen die ik ontmoette. Ik herinner mij heel goed toen ik bij hem thuis op bezoek was en hem mededeelde: "Jij bent altijd zo rustig en kalm". "Ja", antwoordde hij, "wil je eens weten waar ik mij het gelukkigst voel? Dat is in de Heilig Hartkerk". "In de Heilig Hartkerk"? vroeg ik hem verbaasd temeer omdat hij op Mariakerke woonde. "Ja, de Heilig Hartkerk is de witste kerk van Oostende. Als je daar binnengaat, ben je net als in de hemel. Ik kan er een half uur zitten en rondkijken. Het geeft me een buitengewoon rustig gevoel."

Gaston DURIBREUX was een uitzonderlijk man, en dromer met een innemend karakter. Hij

GASTON DURIBREUX

had een zoon die lid was van de Flandria Boxingclub en die onder de naam van DEBREUX in het Sportpaleis in de Rogierlaan (thans nr. 44) bokste. Op een dag stond DURIBREUX naast mij naar zijn zoon te kijken: "Vind jij ook niet dat boksen een beetje een gemene sport is"? wilde hij weten. "Wel, ik weet het niet. Naar het schijnt zijn het vooral de Engelsen die in het leger en aan de universiteiten altijd een aparte afdeling hebben waar ze de bokkers onderbrengen, net zoals ander sportlui, voetballers enzomeer", legde ik hem uit. Mijn mening dat boksen wezenlijk gewelddadig was, durfde ik hem niet vertellen. DURIBREUX stond daar zo ongelukkig te kijken: "Och, die jongen krijgt toch zulke slagen", en het deed hem pijn dat zijn zoon letterlijk uit de ring werd geslagen.

In Oostende waren er nog andere auteurs die wellicht niet zo bekend geworden zijn omdat ze slechts één of twee boekjes publiceerden. Zo iemand was Hugo DALED, een speciale figuur van na de oorlog. Hij woonde in het hotel bij zijn ouders op het Leopold I-plein (hoek Rogierlaan en Torhoutse Steenweg). DALED was dichter, tekstschrijver van revues en was van plan carrière te maken. Hij schreef twee boekjes: "Gedichten van een achttienjarige" en een biografie over de Brugse doelwachter BRAET die jaren lang goalkeeper was van voetbalclub CERCLE BRUGGE. Vader DALED was trouwens schatbewaarder van de Oostendse voetbalclub ASO en had altijd contact met voetbalisten. Menig bestuurslid kwam bij hem over de vloer.

Omdat Hugo ook wat kon zingen, wilde hij zijn geluk beproeven in de variété-wereld. Hij richtte een soort van revuegroep op en bracht enkele platen uit op 78-toeren. Zijn vader was van mening dat hij maar eerst zijn oude platen moest zien te verkopen vooraleer nieuwe te maken.

In de Koninklijke Schouwburg van Oostende zong DALED het bekende lied "Sunny Boy", gebracht met witte handschoenen. Eens kwam hij op scène zonder handschoenen. Plotseling drong het tot hem door dat hij ze vergeten was en hij trad af om ze te gaan halen tot grote hilariteit van het publiek.

Toch kon Hugo DALED zijn droomcarrière niet waarmaken. Hij raakte in het vergeetboek en overleed op nog jonge leeftijd.

Nu gaat er geen jaar of half jaar meer voorbij of er verschijnt een boek over of in verband met Oostende. Een zeer goed hedendaags schrijver is John GHEERAERT. Hij publiceert regelmatig, schrijft zeer verzorgd en heeft een vlotte pen.

In het begin dat ik in de bibliotheek werkzaam was, het moet in het jaar 1947 geweest zijn, kwam er een vrouwtje de bibliotheek binnengestapt die mij op zijn plat Oostends vroeg:

"Menhère, ejje gie da boek van Frank EDEBAU nie"? In 1944 had Frank EDEBAU namelijk een proefschrift geschreven over de geschiedenis van de stadsbibliotheek van Oostende. Hij had het gemaakt voor zijn eindwerk als bibliothecaris.

"Zeker, mevrouw", antwoordde ik.

"Zoenk ik da kunnen lènen van joen"?

"Zeker, mevrouw", verzekerde ik haar.

"Wit je gie over wat da dat goat"? vroeg ze mij.

"Jazeker, over de geschiedenis van de stadsbibliotheek van Oostende".

"Hoe"? keek ze verbaasd, "De geschiedenis van de stadsbibliotheek van Oostende? Dus da's nie gelijk ZOLA? EDEBAU, da's toch de zeune van

Henri EDEBAU, de socialist"?

"Jawel, mevrouw".

"Ja, moar ik die peinsden dat ie gelijk ZOLA een twa geschreven had"!

In haar verwachtingen teleurgesteld, verliet ze de bibliotheek. Zij dacht werkelijk dat Frank EDEBAU in de trant van Emile ZOLA had geschreven.

De vele anekdotes die ik zou kunnen vertellen in de tijd dat ik in de bibliotheek werkzaam was, zouden een hele avond kunnen vullen. Ik heb er trouwens 44 jaar gewerkt en kende er een honderdtal personeelsleden.

Heel in het begin ging er iemand op pensioen. Hij zei: "En 'k en ik hier nu zovele joaren gewerkt, en 'k en ik nooit een boek gelezen". Ja, hij was er preus mee. Hij had nooit een boek gelezen!

Eens had ik een B.T.K.'er in dienst die zich in de bibliotheek niet op zijn gemak voelde: "Wel, 'k weet het niet", sprak hij, "En boeken hier, en boeken doar, en ton nog gazetten met al die rekken doartusschenin, en boven nog boeken en in de kelder nog boeken. 'K Gon ik da nie kunnen uthoeden, menhère"! "Ja maar, heb jij iets tegen boeken misschien"? vroeg ik hem. "Neen", antwoordde hij, "moar dat is juste gelijk een twa dat op jen afkomt". En inderdaad, ik geloof niet dat hij één jaar gebleven is. Ik geloof zelfs dat hij zijn ontslag indiende voor een ander werk. De boeken waren hem te geweldig, een gevaar dat hem bedreigde.

Eén van mijn personeelsleden kon niet zo goed met kinderen om. Toen ze bij hem hun boek kwamen inleveren: "Zie je gie doar were. Je kuch gie da boek nog nie gelezen en. Een boek moe je lezen met een dictionair bie je"! Met als gevolg dat de statistieken aangaande de jonge lezers daalden.

Dan was er iemand die ik moest aanmanen: "Ga je er eens aan denken om je boeken terug te brengen"? Ik keek na wat hij in huis had en merkte op dat hij 36 boeken had geleend. "Ja, maar dat zijn allemaal boeken die ik nog moet lezen"! Hij besepte niet dat iemand anders ze intussentijd ook kon lezen.

Een werkneemster verbleef er maar één dag: "Ja, moa menhère, ke kunnen ik met dat volk nie omme, ke kun ik met da volk nie omme! Ik gon een andere betrekkinge aanvragen"! Zij werd direct verplaatst en ik kreeg een andere bediende. Dat was in de tijd dat men nog geen akte van bekwaamheid moest bezitten en enkel een stadsexamen voldoende was om in de bibliotheek te werken.

Een andere B.T.K.'er kon geen bibliotheekwerk aan: "Oh, ik moet naar de bibliotheek gaan werken. Ik kan da nie an! Ik kan da nie an"! En zo bleef hij negen maanden thuis zonder dat men

hem kon afdanken of iemand anders in zijn plaats in dienst kon nemen.

Gelukkig was niet iedereen zo. Sommigen weenden toen ze overgeplaatst werden door de één of andere omstandigheid. Ze waren benoemd en kregen aan andere job. Drama's waren er ook. Eén van mijn personeelsleden had net zijn overplaatsing naar het stadhuis aangevraagd en tijdens zijn eerste verlof verongelukte hij. Het behoort niet tot de geschiedenis van Oostende, maar in de doodgewoonste diensten doet men levenservaring op.

Vijfentwintig jaar lang gaf ik 's zaterdags les aan kandidaat-bibliothecarissen. Deze lessen vonden plaats in Brugge, Kortrijk, Roeselare, Waregem, Ieper, Oostende en in een paar andere gemeenten. Met heel veel enthousiasme gaf ik provinciale cursus en staatscursus, onderricht in alle soorten vakken: bibliografie, bibliotheek-inrichting, geschiedenis van het boek, titelbeschrijving, catalografie enz. Er waren cursisten bij die enkel de lessen volgden om later aan een baantje te kunnen geraken. Mijn eerste les die ik hen gaf luidde dan ook als volgt: "Kijk, als je niet van boeken houdt noch van mensen, met geen bejaarden of kleuters kunt omgaan, blijf dan van de bibliotheek af, want je zal de ongelukkigste mens zijn voor de rest van je leven. Maar als je een beetje sociaal bent, de mensen

bibliothecaris je job uit te oefenen.

Vierenveertig jaar lang heb ik mijn werk met heel veel liefde gedaan, waarmee ik nu niet wil zeggen dat ik een prima bibliothecaris was, ver vandaar. Misschien heb ik de een of de ander wel eens tegen de schenen geschopt, maar ik heb me altijd kalm gehouden, zelfs tegenover het personeel. Wanneer er iets was, werden ze naar mijn bureau geroepen. Ik ben maar eenmaal uitgevlogen en dat was op een zaterdag waarop ik in feite niet moest werken. Die dag ging ik nog eens vlug de bibliotheek binnen omdat ik iets vergeten was. Eén van mijn bedienden lichtte mij in: "Er is daar een heer die iets zoekt over Veurne en ik vind niets voor hem".

"Ik ga wel even naar hem toe", antwoordde ik en dacht inmiddels aan een auteur waarvan de naam mij ontsnapte.

De heer keek mij aan: "Vous êtes le bibliothécaire en chef, ici"?

"Oui, monsieur. Qu'est-ce que vous cherchez exactement"?

"Eh bien, L'histoire de Furnes".

"Ah, il y a un auteur, un petit instant s'il vous plaît, je suis en train de réfléchir sur le nom de cet auteur".

"Comment, est-ce que je dois attendre encore longtemps"?

"Mais non, monsieur, j'ai réfléchi".

"Comment, vous êtes le bibliothécaire en chef, ici? Vous parlez un français infect"!

Dat ik de Franse taal misschien niet zo perfect sprak zoals echte Franstaligen nam ik aan, maar ik wilde me niet laten beledigen: "Monsieur, je suis en congé, j'ai voulu vous aider et maintenant je vous dis merde"! Ik draaide me om en liet hem staan. De naam van de auteur schoot me opeens te binnen. Het was PLETTINCK, maar mijn enthousiasme om zijn boek te helpen zoeken, was voorbij.

Later vernam ik dat de man in kwestie een procureur-generaal was uit Brussel. Ik was op mijn weerhouden, een procureur-generaal! Gelukkig hoorde ik nooit meer iets van hem.

Omer VILAIN: "Ik heb altijd van boeken gehouden en dan is het fijn om als bibliothecaris je job uit te oefenen"

kunt begrijpen en van boeken houdt, dan is er wel voor jou een plaats weggelegd".

Ik ben nu al wat ouder en als ik een boek in handen neem, zegt men: "Jij streelt dat boek zoals je een vrouw streelt". Ik heb altijd van boeken gehouden en dan is het wel fijn om als

SLOT